

OBSAH

Předmluva	5
Úvod	7
I. Základní podmínky řeči	7
1. Mluvení	7
2. Slyšení	8
II. Psychicko-fysiologické podmínky řeči	9
1. Ústřední nervstvo	10
2. Centra řeči	12
Vnímání řeči	13
Mluvení	14
Afasie	16
<i>Díl první HLAS . . . . .</i>	<i>21</i>
I. Poznámky anatomicko-fysiologické	23
A. Ústrojí dýchací	23
1. Dutina hrudní	24
2. Dýchací svalstvo	26
3. Počet dechů	27
4. Typy dýchání	29
5. Poměr vdechu a výdechu	30
6. Pneumografie	31
7. Spotřeba vzduchu při dýchání	32
8. Dýchání při zpěvu	34
B. Ústrojí fonační	35
1. Složení hrtanu	35
2. Hlasivky	38
3. Hlasová štěrbina	40
4. Svalstvo hrtanu	41
5. Fysiologický význam hrtanu	43
6. Laryngoskopie	45

II. Tvoření a vlastnosti hlasu	45
1. Vznik hlasu	45
2. Vyšetřování hlasového mechanismu	46
3. Tón primární a význam rezonančních dutin	47
4. Síla lidského hlasu	48
5. Výška hlasu	48
6. Hlasová barva	51
7. Rejstříky	52
8. Hlasové začátky	57
9. Rozsah a poloha lidského hlasu	58
10. Hlas zpěvní	60
a) Rozsah hlasu zpěvního	60
b) Délka fonace	62
c) Přesnost lidského hlasu	62
d) Hudební paměť	63
e) Intonace	65
11. Vztah hlasu k pohlaví	65
12. Neobvyklé způsoby tvoření hlasu.	68
a) Hlas inspirační	68
b) Břichomluvectví	68
c) Šepot	68
d) Hlas ventrikulární	69
e) Hlas jícnový	69
III. Hlasová hygiena	70
1. Hygiena hlasu ve věku kojeneckém a útlém věku dětském	70
2. Hygiena hlasu ve věku školním	71
3. Hygiena hlasu u dospělých	76
Poruchy hlasu mluvního	77
Poruchy hlasu zpěvního	78
<i>Díl druhý ŘEČ</i>	85
I. Řeč vůbec	87
II. Fysiologicko-artikulační vlastnosti řeči	90
A. Poznámky anatomicko-fysiologické	90

1. Dutina ústní	90
2. Dutina nosní	95
3. Dutina hltanová	97
B. Mluvidla s hlediska fonetického	98
a) Ústrojí dýchací	98
b) Ústrojí hlasové	100
c) Resonanční dutiny nad hrtanem a mluvidla	102
1. Rty	103
2. Čelisti	104
3. Tvrdé patro	105
4. Měkké patro	106
5. Jazyk	107
III. Fysikálně-akustické vlastnosti hlásek lidské řeči	109
A. Základní vědomosti z akustiky	110
B. Akustické vlastnosti hlásek lidské řeči	113
a) Samohlásky	114
b) Souhlásky	116
IV. Metody k prozkoumání hlásek	116
A. Metody pro fyziologicko-artikulační stránku řeči	117
B. Metody akustické	119
1. Ladičky a resonátory	119
2. Záznamy zvukové	121
3. Kymograf	121
V. Popis jednotlivých hlásek	122
A. Samohlásky	124
1. Samohlásky přední	127
2. Samohlásky zadní	127
3. Samohlásky střední	128
Roztřídění českých samohlásek	128
B. Souhlásky	130
I. Artikulace čili článkování souhlásek	130
1. Souhlásky závěrové	131
2. Souhlásky úžinové	133
3. Souhlásky polozávěrové	140

II. Účast hlasu při tvoření souhlásek	141
III. Sluchové vlastnosti souhlásek	141
IV. Dělení souhlásek podle místa tvoření	142
V. Dělení podle artikuluujícího orgánu	142
Přehledné roztrídění českých souhlásek	143
C. Hláskové skupiny	144
1. Slovo	144
2. Takt	144
3. Slabika	144
D. Vlastnosti hláskových skupin	145
1. Přízvuk	145
2. Melodie	146
3. Kvantita	149
VI. Vývoj řeči	151
1. Období broukání a žvatlání	152
2. Období napodobování	153
3. Období rozumění řeči	154
4. Samostatný vývoj dětské řeči	154
VII. Poruchy řeči	157
A. Poruchy vývojové	158
1. Opoždění vývoje řeči porušením drah periferně-impre- sivních	158
2. Opoždění vývoje řeči z poruch ústředí	159
Sluchoněmota	162
3. Opoždění vývoje řeči z poruch výkonných orgánů	163
B. Poruchy řeči v době předškolní a školní	164
1. Patlavost	164
2. Náprava vadné výslovnosti	169
3. Huhňavost	171
C. Mluvní neurosy	173
1. Koktavost	173
2. Brebtavost	176
D. Některé poruchy čtení	176
E. Poruchy řeči při chorobách duševních a nervových	177

VIII. Hygiena řeči	178
IX. Orthoepie	181
A. Správná výslovnost samohlásek	182
B. Správná výslovnost souhlásek	183
C. Hlas, hláskové skupiny, přízvuk	184
1. Užívání tvrdého začátku hlasového	184
2. Spodoba	185
3. Účast hlasu při souhláskách	185
4. Souhlásky zdvojené	186
5. Skupiny různých souhlásek	186
6. Přízvuk	187
X. Eufonie	188
A. Hlavní zásady eufonické	188
B. Fysiologická a technická stránka mluvy	193
<i>Díl třetí</i> SLUCH	197
I. Poznámky anatomicko-fysiologické	200
A. Zevní ucho	200
B. Střední ucho	201
Fysiologický význam středouší	204
C. Vnitřní ucho	206
II. Slyšení	209
1. Theorie slyšení	209
2. Slyšení kostní	213
3. Hranice sluchového vnímání	214
III. Poruchy sluchu	216
1. Poruchy vedení zvuku	217
2. Poruchy vlastního vnímacího ústrojí	218
3. Poruchy sluchových drah	219
4. Poruchy sluchových center	220
5. Typy sluchových poruch	220
6. Poruchy sluchu a vnímání řeči	221

IV. Hluchota a nedoslýchavost	222
1. Hluchota a její následky	222
2. Vliv ztráty sluchu na řeč	224
3. Hluchoněmota	225
4. Nedoslýchavost a její následky	227
5. Roztřídění dětí s porušeným sluchem vzhledem ke školnímu vzdělání	229
V. Vyšetřování sluchu	230
1. Sluchová zkouška řečí	231
2. Sluchová zkouška pomocí šelestů a hudebních přístrojů	235
3. Zkouška převodu zvuku kostí	237
4. Záznam sluchové zkoušky	238
5. Audiometrie	240
6. Zkoušení sluchu po př. zjištění hluchoty u dítěte	240
VI. Hygiena sluchu	242
Literatura	247